Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (teine koda)

27. veebruar 2015 *

Juurdepääs dokumentidele — Määrus (EÜ) nr 1049/2001 — Austria Vabariigi esitatud seisukohad liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses Euroopa Kohtus — Dokumendi väljastamisest keeldumine

Kohtuasjas T-188/12,

Patrick Breyer, elukoht Wald-Michelbach (Saksamaa), esindaja: advokaat M. Starostik,

hageja,

keda toetavad

Soome Vabariik, esindajad: J. Heliskoski ja S. Hartikainen,

ja

Rootsi Kuningriik, esindajad: A. Falk, C. Meyer-Seitz, C. Stege, S. Johannesson, U. Persson, K. Ahlstrand-Oxhamre ja H. Karlsson, hiljem A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson, L. Swedenborg, N. Otte Widgren, E. Karlsson ja F. Sjövall,

menetlusse astujad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad P. Costa de Oliveira ja H. Krämer, keda abistasid advokaadid A. Krämer ja R. Van der Hout, hiljem H. Krämer ja M. Konstantinidis, keda abistas advokaat R. Van der Hout,

kostja,

mille ese on nõue tühistada esiteks komisjoni 16. märtsi 2012. aasta otsus, millega lükati tagasi hageja taotlus väljastada talle komisjoni õiguslik arvamus Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiivi 2006/24/EÜ (mis käsitleb üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate tegevusega kaasnevate või nende töödeldud andmete säilitamist ja millega muudetakse direktiivi 2002/58/EÜ (ELT L 105, lk 54)) kohta, ja teiseks komisjoni 3. aprilli 2012. aasta otsus, millega keelduti hagejale väljastamast täies ulatuses dokumente direktiivi 2006/24 Austria Vabariigi siseriiklikkusse õigusesse ülevõtmise kohta ja dokumente kohtuasja kohta, milles tehti 29. juuli 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Austria (C-189/09, EU:C:2010:455), kuna viimati nimetatud otsusega keelduti selles kohtuasjas Austria Vabariigi poolt esitatud seisukohtade väljastamisest,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

ÜLDKOHUS (teine koda),

koosseisus: esimees M. E. Martins Ribeiro, kohtunikud S. Gervasoni ja L. Madise (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik K. Andová,

arvestades kirjalikus menetluses ja 5. septembri 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 ELTL artikli 15 lõike 3 esimene ja neljas lõik on järgmised:

„Igal liidu kodanikul ja igal füüsilisel või juriidilisel isikul, kes elab või kelle registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, on õigus pääseda ligi liidu institutsioonide, organite ja asutuste mis tahes andmekandjal säilitatavatele dokumentidele põhimõtete ning tingimuste alusel, mis määratletakse kooskõlas käesoleva lõikega.

[…]

Euroopa Liidu Kohus, Euroopa Keskpank ja Euroopa Investeerimispank kohaldavad käesolevat lõiget ainult oma haldusülesannete täitmisel.”

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määruses (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, lk 43; ELT eriväljaanne 01/03, lk 331) on sätestatud ELTL artiklis 15 ette nähtud Euroopa Liidu Nõukogu, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni dokumentidega tutvumise õiguse põhimõtted, tingimused ja piirangud.

3 Määruse nr 1049/2001 artikli 2 „Juurdepääsuõigusega isikud ja reguleerimisala” lõiked 1 ja 3 sätestavad:

„1. Kõigil liidu kodanikel ning kõigil füüsilistel ja juriidilistel isikutel, kelle elukoht või registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, on õigus tutvuda institutsioonide dokumentidega, arvestades käesolevas määruses sätestatud põhimõtteid, tingimusi ja piiranguid.

[…]

3. Käesolevat määrust kohaldatakse kõigi institutsiooni käsutuses olevate dokumentide suhtes, see tähendab institutsiooni koostatud ja talle saadetud ning tema valduses olevate dokumentide suhtes kõikides Euroopa Liidu tegevusvaldkondades.”

4 Määruse nr 1049/2001 artikkel 3 defineerib mõisted „dokument” ja „kolmandad isikud” järgmiselt:

„a) *dokument* – sisu, mis olenemata teabekandjast (paberile kirjutatuna, elektroonilises vormis või heli-, visuaal- või audiovisuaalsalvestisena) käsitleb küsimusi, mis on seotud institutsiooni vastutusalasse kuuluva poliitika, tegevuse või otsustega;

b) *kolmas isik* – iga füüsiline või juriidiline isik või iga üksus väljaspool asjaomast institutsiooni, sealhulgas liikmesriigid, muud ühenduse või ühendusevälised institutsioonid ja organid ning kolmandad riigid.”

5 Määruse nr 1049/2001 artikkel 4 „Erandid” sätestab eelkõige lõigetes 2 ja 5 järgmist:

„2. Institutsioonid keelavad juurdepääsu dokumentidele, mille avaldamine kahjustaks:

— […]

— kohtumenetlust ja õigusnõustamist,

— […]

välja arvatud juhul, kui avaldamine teenib ülekaalukaid üldisi huve.

[…]

5. Liikmesriik võib taotleda, et institutsioon ei avaldaks kõnealusest liikmesriigist pärit dokumenti ilma tema eelneva nõusolekuta.”

Vaidluse taust

6 Hageja Patrick Breyer esitas 30. märtsi 2011. aasta kirjas Euroopa Komisjonile määruse nr 1049/2001 artikli 6 alusel dokumentidega tutvumise taotluse.

7 Taotletud dokumendid olid seotud komisjoni poolt 2007. aastal Saksamaa Liitvabariigi ja Austria Vabariigi vastu algatatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlustega seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiivi 2006/24/EÜ (mis käsitleb üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate tegevusega kaasnevate või nende töödeldud andmete säilitamist ja millega muudetakse direktiivi 2002/58/EÜ (ELT L 105, lk 54)) siseriiklikusse õigusesse ülevõtmisega. Täpsemalt taotles hageja talle kõigi nende dokumentide väljastamist, mis puudutasid haldusmenetlust komisjonis ja kohtumenetlust, mis päädis 29. juuli 2010. aasta kohtuotsusega komisjon *vs.* Austria (C-189/09, EU:C:2010:455).

8 Komisjoni 11. juuli 2011. aasta otsusega lükati hageja 30. märtsi 2011. aasta taotlus tagasi.

9 Hageja esitas määruse nr 1049/2001 artikli 7 lõike 2 alusel 13. juulil 2011 kordustaotluse.

10 Seoses Saksamaa Liitvabariigi vastu algatatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlustega otsustas komisjon 5. oktoobri ja 12. detsembri 2011. aasta otsustes väljastada hagejale osa taotletud dokumente. Lisaks teatas komisjon neis otsustes hagejale kavatsusest teha eraldi otsus seoses eespool punktis 7 viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Austria (EU:C:2010:455) aluseks olnud kohtuasja dokumentidega.

11 Hageja esitas 4. jaanuari 2012. aasta kirjaga komisjonile määruse nr 1049/2001 artikli 6 alusel taotluse tutvumiseks komisjoni õigustalituse arvamusega viitenumbri Ares (2010) 828204 all, mis käsitles direktiivi 2006/24 võimalikku muutmist nii, et kohaldamine oleks liikmesriikidele vabatahtlik (edaspidi „4. jaanuari 2012. aasta taotlus”).

12 17. veebruaril 2012 lükkas komisjon 4. jaanuari 2012. aasta taotluse tagasi.

13 Samal päeval esitas hageja määruse nr 1049/2001 artikli 7 lõike 2 alusel e-kirjaga kordustaotluse.

14 Vastuseks kordustaotlusele tegi komisjon 16. märtsil 2012 otsuse Ares (2012) 313186, milles kinnitas, et keeldub väljastamast oma õiguslikku arvamust (edaspidi „16. märtsi 2012. aasta otsus"). Keeldumist põhjendas ta määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 teises taandes ja artikli 4 lõikes 3 ette nähtud eranditega, millest esimene käsitleb õigusnõustamise ja teine otsustamisprotsessi kaitset.

15 Vastuseks hageja 13. juuli 2011. aasta kordustaotlusele tegi komisjon 3. aprillil 2012 otsuse Ares (2012) 399467 (edaspidi „3. aprilli 2012. aasta otsus"). Selles otsustas komisjon hageja õiguse üle tutvuda dokumentidega esiteks seoses eespool punktis 7 viidatud Austria Vabariigi suhtes algatatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse haldustoimiku dokumentidega ja teiseks seoses eespool punktis 7 viidatud kohtuotsusega komisjon *vs*. Austria (EU:C:2010:455) päädinud kohtumenetluse dokumentidega. Mis puutub teisena mainitud dokumentidesse, siis eelkõige keeldus komisjon väljastamast selles kohtumenetluses esitatud Austria Vabariigi seisukohti (edaspidi „vaidlusalused seisukohad"), põhjendusel et need seisukohad ei kuulu määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse. Esiteks kohaldab komisjoni väitel nimelt Euroopa Liidu Kohus kui institutsioon dokumentidega tutvumise õigust käsitlevaid eeskirju ELTL artikli 15 lõikest 3 tulenevalt ainult enda haldusülesannete täitmisel. Teiseks täpsustab komisjon, et vaidlusalused seisukohad on adresseeritud Euroopa Kohtule ja komisjon poolena kohtumenetluses, mis päädis kohtuotsusega komisjon *vs*. Austria (EU:C:2010:455), sai neist ainult ärakirja. Kolmandaks leiab komisjon, et Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikkel 20 näeb ette kohtumenetluse kirjalike dokumentide edastamise ainult asjaomase kohtumenetluse pooltele ja neile institutsioonidele, kelle otsuseid asi puudutab. Neljandaks väidab komisjon, et Euroopa Kohus ei käsitlenud 21. septembri 2010. aasta kohtuotsuses Rootsi jt *vs*. API ja komisjon (C-514/07 P, C-528/07 P ja C-532/07 P, EKL, EU:C:2010:541) küsimust, kas institutsioonid peavad võimaldama tutvumist kohtumenetluse teise poole seisukohtadega. Seega kuuluvad kohtumenetluses esitatud seisukohtadest määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse ainult institutsioonide seisukohad, välja arvatud teiste menetluspoolte seisukohad, ja tuleb täpsustada, et teistsuguse tõlgenduse korral oleks tulemuseks ELTL artiklist 15 ning Euroopa Kohtu põhikirja ja kodukorra asjassepuutuvatest sätetest kõrvalehoidmine.

Menetlus ja poolte nõuded

16 Hageja esitas käesolevas asjas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 30. aprillil 2012.

17 Üldkohtu kantseleisse 3. mail 2012 saabunud kirjaga teatas hageja Üldkohtule, et sai 30. aprillil 2012 kätte talle posti teel saadetud komisjoni kirja, mis vastas tema 4. jaanuari 2012. aasta taotluses nimetatud õiguslikule arvamusele.

18 Rootsi Kuningriik ja Soome Vabariik esitasid vastavalt 3. ja 17. augustil 2012 Üldkohtule taotlused menetlusse astumiseks hageja nõuete toetuseks. Üldkohtu teise koja esimees andis 28. septembri 2012. aasta määrusega menetlusse astumise load. Rootsi Kuningriik esitas menetlusse astuja seisukohad selleks ette nähtud tähtaja jooksul. Soome Vabariik menetlusse astuja seisukohti ei esitanud. Komisjon esitas märkused Rootsi Kuningriigi menetlusse astuja seisukohtade kohta selleks ette nähtud tähtaja jooksul.

19 Üldkohtu liikmete osalise asendamise tõttu määrati kohtuasi uuele ettekandja-kohtunikule. Kuna ettekandja-kohtunik kuulub teise koja koosseisu, määrati käesolev kohtuasi sellele kojale.

20 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (teine koda) avada suulise menetluse.

21 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu küsimustele antud vastused kuulati ära 5. septembri 2014. aasta kohtuistungil.

22 Hagiavalduses palub hageja Üldkohtul:

— tühistada 16. märtsi 2012. aasta otsus.

— tühistada 3. aprilli 2012. aasta otsus osas, milles keelduti vaidlusaluste seisukohtade väljastamisest;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

23 Hageja 3. mai 2012. aasta kirjas (vt eespool punkt 17) palus hageja Üldkohtul tuvastada, et 16. märtsi 2012. aasta otsuse tühistamise nõude alus on ära langenud.

24 Komisjon palub Üldkohtul:

— tuvastada, et 6. märtsi 2012. aasta otsuse tühistamise nõude alus on ära langenud;

— jätta 3. aprilli 2012. aasta otsuse tühistamise nõue põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

25 Kohtuistungil esitas komisjon teise võimalusena nõude, et 3. aprilli 2012. aasta otsuse osalise tühistamise korral jäetaks vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 87 lõikele 3 erilistel põhjustel hageja kohtukulud tema enda kanda, ning see nõue kanti kohtuistungi protokolli. Erilisteks põhjusteks on komisjoni sõnul käesolevat kohtuasja puudutavate teatavate tekstide avaldamine veebis ning selle üle peetud kirjavahetus komisjoni ja hageja vahel.

26 Rootsi Kuningriik palub Üldkohtul tühistada 3. aprilli 2012. aasta otsus niivõrd, kui vaidlusaluste seisukohtade väljastamisest keelduti.

Õiguslik käsitlus

Nõue tühistada 16. märtsi 2012. aasta otsus

27 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et nii vaidlusese, nii nagu see on määratletud kohtumenetlust algatavas hagiavalduses, kui ka hageja põhjendatud huvi peavad säilima kuni kohtuotsuse tegemiseni, vastasel juhul võidakse asjas kohtuotsust mitte teha, millest nähtub eeldus, et hagi peaks selle esitajale oma lõpptulemuse kaudu võima kaasa tuua mingi kasu (vt kohtuotsus, 9.9.2011, LPN *vs.* komisjon, T-29/08, EKL, EU:T:2011:448, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika).

28 Kohtutoimiku dokumentidest nähtub, et hageja sai 30. aprillil 2012 ärakirja komisjoni õiguslikust arvamusest, mille talle väljastamisest 16. märtsi 2012. aasta otsusega keelduti.

29 Seda arvestades tuleb teha järeldus, et 16. märtsi 2012. aasta otsuse tühistamise nõude alus on ära langenud – millega nõustuvad nii hageja kui ka komisjon – ja seega ei ole selle nõude kohta enam otsust teha vaja (vt selle kohta eespool punktis 27 viidatud kohtuotsus LPN *vs.* komisjon, EU:T:2011:448, punkt 57).

Nõue tühistada 3. aprilli 2012. aasta otsus osaliselt

30 Hageja, keda toetab Rootsi Kuningriik, esitab 3. aprilli 2012. aasta otsuse tühistamise nõude põhjendamiseks ühe väite, mis sisuliselt põhineb määruse nr 1049/2001 kohaldamisala defineeriva artikli 2 lõike 3 rikkumisel. Selles väites vaidlustab hageja 3. aprilli 2012. aasta otsuse järelduse, et vaidlusalused seisukohad ei kuulu määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse.

31 Komisjon vaidlustab selle väite põhjendatuse, väites sisuliselt, et dokumentidega tutvumise õigus ei hõlma kohtumenetluses esitatud liikmesriigi seisukohti. Nimelt tuleb esiteks neid seisukohti käsitada Euroopa Kohtu dokumentidena, mis ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõigu alusel ei ole dokumentidega tutvumise õigusega hõlmatud, kusjuures komisjon täpsustab, et määrust nr 1049/2001 tuleb tõlgendada kooskõlas selle esmase õiguse sättega. Teiseks ei ole tegemist institutsiooni käsutuses olevate dokumentidega määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõike 3 tähenduses koostoimes selle määruse artikli 3 punktiga a.

32 Esiteks tuleb silmas pidada, et vaieldamatult keeldus komisjon 3. aprilli 2012. aasta otsuses hagejale väljastamast vaidlusaluseid seisukohti põhjendusel, et need ei kuulu määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse (vt eespool punkt 15).

33 Teiseks tuleb märkida, et poolte menetlusdokumentidest ning samuti kohtuistungil toimunud vaidlusest nähtub, et pooled on sisuliselt vastupidistel seisukohtadel küsimuses, kas vaidlusalused seisukohad kuuluvad määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse või mitte. Täpsemalt lahknevad nende arvamused esiteks selles, kas vaidlusalused seisukohad tuleb lugeda institutsiooni käsutuses olevateks dokumentideks määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõike 3 tähenduses koostoimes selle määruse artikli 3 punktiga a. Teiseks on nad lahkarvamusel küsimuses, kas vaidlusalused seisukohad on ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõigu alusel oma olemusest tulenevalt välistatud dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalast.

34 Seda arvestades tuleb ainsa väite põhjendatuse kontrollimiseks esiteks kindlaks teha, kas vaidlusalused seisukohad kujutavad endast dokumente, mis võivad kuuluda määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse, nagu see on määratletud määruse artikli 2 lõikes 3 koostoimes määruse artikliga 3, ja pärast seda vajaduse korral teiseks uurida, kas isegi juhul, kui määruse nr 1049/2001 sätetes ette nähtud selle määruse kohaldamise tingimused on täidetud, on ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõigu alusel tulenevalt nende seisukohtade olemusest, mis on koostatud liikmesriigi kohustuste rikkumise kohtuliku menetlusetapi jaoks, siiski välistatud selle määruse kohaldamine nende seisukohtadega tutvumise taotluse suhtes.

Vaidlusaluste seisukohtade lugemine institutsiooni käsutuses olevateks dokumentideks määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõike 3 tähenduses koostoimes selle määruse artikli 3 punktiga a

35 Hageja, keda toetab Rootsi Kuningriik, väidab sisuliselt, et vaidlusalused seisukohad kuuluvad määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse, sest need on komisjoni valduses ja kuuluvad selle institutsiooni pädevusvaldkonda.

36 Rootsi Kuningriik lisab, et määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõike 3 kohaselt hõlmab see määrus kõiki institutsiooni käsutuses ja valduses olevaid dokumente – olgu siis tegemist originaalide või ärakirjadega –, mis on edastatud vahetult asjaomasele institutsioonile või mille on institutsioonile edastanud Euroopa Kohus kohtumenetluse raames, kusjuures dokumentide päritolu ei ole oluline, nii et arvestades lisaks vaidlusaluste seisukohtade kuulumist komisjoni pädevusvaldkonda, hõlmab selle määruse kohaldamisala neid dokumente.

37 Komisjon on seevastu seisukohal, et vaidlusalused seisukohad ei kuulu määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse, kuna neid ei saa määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõike 3 tähenduses koostoimes artikli 3 punktiga a pidada institutsiooni käsutuses olevateks dokumentideks. Nimelt on need seisukohad adresseeritud Euroopa Kohtule, viimane edastas need komisjonile üksnes ärakirja kujul ja need ei seondu komisjoni haldustegevusega ega kuulu seega ka tema pädevusse, kuivõrd määruse nr 1049/2002 kohaldamisala hõlmab üksnes komisjoni haldustegevust.

38 Sissejuhatavalt olgu esiteks meelde tuletatud, et vastavalt määruse nr 1049/2001 põhjendusele 1 avaldub selles määruses ELL artikli 1 teises lõigus väljendatud tahe tähistada uut etappi Euroopa rahvaste üha tihedama liidu loomises, kus otsused tehakse nii avalikult kui võimalik ja nii kodanikulähedaselt kui võimalik. Nagu on meenutatud selle määruse põhjenduses 2, on üldsuse õigus tutvuda institutsioonide dokumentidega seotud nende institutsioonide demokraatliku iseloomuga (kohtuotsus, 1.7.2008, Rootsi ja Turco *vs.* nõukogu, C-39/05 P ja C-52/05 P, EKL, EU:C:2008:374, punkt 34, ja eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punkt 68).

39 Määruse nr 1049/2001 eesmärk, nagu nähtub määruse põhjendusest 4 ja artiklist 1, on anda üldsusele võimalikult laiaulatuslik võimalus tutvuda institutsioonide dokumentidega (kohtuotsused, 1.2.2007, Sison *vs.* nõukogu, C-266/05 P, EKL, EU:C:2007:75, punkt 61; 18.12.2007, Rootsi *vs.* komisjon, C-64/05 P, EKL, EU:C:2007:802, punkt 53, ja eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punkt 69).

40 Teiseks tuleb kõigepealt meelde tuletada, et vastavalt määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõikele 3 kohaldatakse määrust kõigi institutsiooni käsutuses olevate dokumentide suhtes, see tähendab institutsiooni koostatud ja talle saadetud ning tema valduses olevate dokumentide suhtes kõikides Euroopa Liidu tegevusvaldkondades (kohtuotsus, 21.7.2011, Rootsi *vs.* MyTravel ja komisjon, C-506/08 P, EKL, EU:C:2011:496, punkt 88). Niisiis hõlmab parlamendi, nõukogu ja komisjoni käsutuses olevate dokumentidega tutvumise õigus mitte ainult institutsioonide koostatud dokumente, vaid ka kolmandate isikute poolt neile saadetud dokumente, ning nagu on sõnaselgelt täpsustatud sama määruse artikli 3 punktis b, kuuluvad nende kolmandate isikute hulka ka liikmesriigid (eespool punktis 39 viidatud kohtuotsus Rootsi *vs.* komisjon, EU:C:2007:802, punkt 55, ja kohtuotsus, 14.2.2012, Saksamaa *vs.* komisjon, T-59/09, EKL, EU:T:2012:75, punkt 27).

41 Edasi minnes hõlmab mõiste „dokument", mis määruse nr 1049/2001 artikli 3 punktis a on defineeritud laialt (vt selle kohta kohtuotsus, 12.9.2007, API *vs.* komisjon, T-36/04, EKL, EU:T:2007:258, punkt 59), „sisu, mis olenemata teabekandjast (paberile kirjutatuna, elektroonilises vormis või heli-, visuaal- või audiovisuaalsalvestisena) käsitleb küsimusi, mis on seotud institutsiooni vastutusalasse kuuluva poliitika, tegevuse või otsustega".

42 Järelikult lähtub määruse nr 1049/2001 artikli 3 punktis a olev definitsioon säilitatud sisust, mida on võimalik pärast selle loomist taasesitada või millega saab tutvuda, kusjuures tuleb täpsustada, et esiteks ei oma asjaomase sisu selle definitsiooniga hõlmatuse üle otsustamisel tähtsust see, mis laadi andmekandjale sisu on salvestatud, salvestatud sisu tüüp ja laad ega ka maht, pikkus, tähtsus või esitusviis ja teiseks on asjaomase sisu selle definitsiooniga hõlmatuse ainus piirang tingimus, et sisu peab seonduma asjaomase institutsiooni pädevusse kuuluva poliitika, tegevuse või otsustega (vt analoogia alusel kohtuotsus, 26.10.2011, Dufour *vs.* EKP, T-436/09, EKL, EU:T:2011:634, punktid 88 ja 90–93).

43 Lõpuks on kohus juba varem selgitanud, et määruse nr 1049/2001 artikli 3 punktis a sätestatud mõiste „dokument" laiast tähendusest ja kohtumenetlust kaitsva erandi sõnastusest ning juba selle erandi olemasolust endast järeldub, et liidu seadusandja ei soovinud institutsioonide tegevust kohtumenetluses välja arvata kodanikel oleva dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalast, vaid sätestas selle kohta, et institutsioonid keelduvad kohtumenetluse dokumentide avalikustamisest juhul, kui selline avalikustamine kahjustaks kohtumenetlust, mille kohta need dokumendid käivad (eespool punktis 41 viidatud kohtuotsus API *vs.* komisjon, EU:T:2007:258, punkt 59).

44 Käesoleva juhtumi puhul on kõigepealt selge, et komisjon esitas eespool punktis 7 viidatud kohtuotsusega komisjon *vs.* Austria (EU:C:2010:455) päädinud kohtuasjas EÜ artikli 226 (nüüd ELTL artikkel 258) alusel Euroopa Kohtule liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi Austria Vabariigi vastu.

45 Järgmiseks puudub vaidlus ka selles, et selle asja kohtumenetluses edastas Euroopa Kohus komisjonile vaidlusaluste seisukohtade ärakirja.

46 Lõpuks ei eita komisjon, et vaidlusaluste seisukohtade ärakiri on tema valduses.

47 Järelikult sai komisjon kohtumenetluses oma ülesandeid täites dokumendid, mille koostas määruse nr 1049/2001 artikli 3 punkti b tähenduses kolmandaks isikuks olev liikmesriik, ja need dokumendid on komisjoni valduses selle määruse artikli 2 lõike 3 tähenduses koostoimes artikli 3 punktiga a, nagu sisuliselt väidab hageja, keda toetab Rootsi Kuningriik.

48 Seega tuleb eespool punktides 40–43 sedastatut arvestades pidada vaidlusaluseid seisukohti institutsiooni käsutuses olevateks dokumentideks määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõike 3 tähenduses koostoimes artikli 3 punktiga a.

49 Komisjoni argumendid seda järeldust ei kummuta.

50 Esiteks märgib komisjon, et vaidlusaluseid seisukohti ei saa pidada dokumentideks määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõike 3 tähenduses koostoimes artikli 3 punktiga a, sest need ei olnud adresseeritud talle, vaid Euroopa Kohtule, ning viimane edastas talle üksnes ärakirja.

51 Kuid esiteks ei piira määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõige 3 selle määruse kohaldamist institutsiooni „saadud” dokumentide suhtes tingimusega, et asjaomane dokument peab olema institutsioonile adresseeritud ja autori poolt vahetult talle edastatud, vaatamata sellele, et vastavalt selle määruse viidatud sättele kohaldatakse määrust ainult „institutsiooni käsutuses olevate dokumentide suhtes, see tähendab institutsiooni koostatud ja talle saadetud ning tema valduses olevate dokumentide suhtes”.

52 Arvestades määruse nr 1049/2001 eesmärki, mida on meenutatud eespool punktis 39 ja mis on anda üldsusele võimalikult laiaulatuslik õigus tutvuda institutsioonide dokumentidega, tuleb seega asuda seisukohale, et vaidlusaluste seisukohtade lugemist komisjoni käsutuses olevateks dokumentideks määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõike3 tähenduses ei välista tõsiasi, et neid dokumente ei adresseeritud ega edastatud vahetult komisjonile. Igal juhul on need dokumendid komisjonile saadetud ja need on tema valduses.

53 Mis teiseks puutub asjaolusse, et komisjon sai üksnes vaidlusaluste seisukohtade ärakirja, mitte originaali, mis olid adresseeritud Euroopa Kohtule, siis tuleb meelde tuletada, et mõiste „dokument” definitsioon määruse nr 1049/2001 artikli 3 punktis a on lai, põhinedes säilitatud sisu olemasolul, nagu on juba välja toodud eespool punktides 41 ja 42.

54 Neil tingimustel ei mõjuta asjaolu, et vaidlusalused seisukohad edastati komisjonile originaali asemel ärakirja kujul, tõsiasja, et tegemist on dokumendiga määruse nr 1049/2001 artikli 3 punkti a tähenduses.

55 Teiseks väidab komisjon, et määruse nr 1049/2001 põhjenduse 2 ja ettepaneku Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseks üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT 2000, C 177 E, lk 70) artikli 3 punkti a põhjal oli seadusandja kavatsus hõlmata määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse ainult need dokumendid, mis puudutavad komisjoni haldustegevust, mitte tegevust kohtumenetluses. Komisjoni väitel ei puuduta vaidlusalused seisukohad tema haldustegevust ega kuulu tema pädevusse.

56 Esiteks tuleb dokumentidega tutvumise õigust käsitlevatest praegu kehtivatest eeskirjadest lähtudes kõrvale jätta komisjoni argumendid, mille kohaselt liidu seadusandja eesmärki arvestades kuuluvad määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse ainult komisjoni haldustegevusega seonduvad dokumendid.

57 Nii nagu määruse nr 1049/2001 põhjenduse 2 kohaselt „[võimaldab a]valikkus […] kodanikel osaleda rohkem otsustamisprotsessis ja tagab juhtorganitele suurema legitiimsuse ning tulemuslikkuse ja suurema vastutuse kodanike ees demokraatlikus süsteemis”, tuleneb ka eespool punktis 43 viidatud kohtupraktikast, et mõiste „dokument” määruse nr 1049/2001 artikli 3 punktis a ette nähtud laia definitsiooni ning selle määruse artikli 4 lõike 2 teises taandes ette nähtud kohtumenetlust kaitsva erandi sõnastuse ning juba selle erandi olemasolu enda põhjal ei olnud liidu seadusandja kavatsus kodanikel oleva dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalast välistada institutsioonide tegevust kohtumenetluses. See järeldus kehtib seda enam, et määrus ei välista oma kohaldamisalast institutsioonide tegevust kohtumenetluses ega piira kohaldamisala ainult nende haldustegevusega.

58 Pealegi on eespool punktis 55 mainitud määruse vastuvõtmiseks esitatud ettepanekus sisalduvad täpsustused, et dokumentidega tutvumise õigus hõlmab ainuüksi haldusdokumente, seadusandja tahte seisukohalt tähtsuseta, sest vastavalt EÜ artiklis 251 (nüüd ELTL artikkel 294) ette nähtud kaasotsustamismenetlusele, mille kohaselt määrus nr 1049/2001 EÜ artikli 255 (asendatud sisuliselt ELTL artikliga 15) alusel vastu võeti, on komisjonil olevale algatusõigusele vaatamata parlament ja nõukogu need, kes vastavalt olukorrale pärast komisjoni ettepanekusse paranduste tegemist määruse vastu võtavad. Komisjoni ettepanekus esialgu sisaldunud dokumentidega tutvumise õiguse piiramist ainuüksi haldusdokumentidele määruse nr 1049/2002 artikli 3 punkti a vastuvõetud versioonis aga ei sisaldu.

59 Seoses selles kontekstis esitatud argumentidega, et vaidlusalused seisukohad on Euroopa Kohtu dokumendid või viimase poolt õigusmõistmise raames edastatud dokumendid, olles seetõttu dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalast välistatud, tuleb lisaks märkida, et need argumendid on sisuliselt identsed edaspidi punktides 67–112 käsitletavate argumentidega, mis puudutavad ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõigu mõju määruse nr 1049/2001 kohaldamisalale ja vaidlusaluste seisukohtade välistamist selle määruse kohaldamisalast nende erilise olemuse tõttu. Seega tuleb selles küsimuses viidata neis punktides esitatud analüüsile.

60 Teiseks tuleb hageja ja Rootsi Kuningriigiga nõustudes tõdeda, et komisjon eksib, väites, et vaidlusaluseid seisukohti ei edastatud talle tema ülesannete täitmise raames.

61 Nagu nähtub eespool punktidest 44 ja 45, edastati nimelt vaidlusalused seisukohad komisjonile liikmesriigi kohustuste rikkumise tuvastamise hagi raames, mille komisjon esitas oma ülesandeid täites EÜ artikli 226 (nüüd ELTL artikkel 258) alusel. Seega sai komisjon need dokumendid oma ülesandeid täites.

62 Eeltoodu alusel tuleb teha järeldus, et vaidlusalused seisukohad on institutsiooni käsutuses olevad dokumendid määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõike 3 tähenduses koostoimes artikli 3 lõikega a. Järelikult kuuluvad need seisukohad vastavalt selle määruse sätetele määruse kohaldamisalasse.

63 Neil asjaoludel ja nagu nähtub eespool punktist 34, tuleb teiseks kontrollida, kas ELTL artikli 15 lõike 3 neljas lõik takistab siiski määruse nr 1049/2001 kohaldamist vaidlusaluste seisukohtade suhtes nende erilise olemuse tõttu.

ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõigu mõju määruse nr 1049/2001 kohaldamisele

64 Hageja, keda toetab Rootsi Kuningriik, väidab sisuliselt, et kuna kohtupraktika põhjal kuuluvad komisjoni seisukohad määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse, siis kuuluvad sinna ka liikmesriigi seisukohad, mille Euroopa Kohus on kohtumenetluse raames komisjonile edastanud. Lisaks sellele märgib hageja esiteks, et seda seisukohta ei sea kahtluse alla ELTL artikli 15 lõige 3, mis kehtestab üksnes institutsioonide dokumentidega tutvumise õiguse miinimumstandardi, ega Euroopa Kohtu dokumentide suhtes kehtivad eeskirjad, sest viimati mainituid ei kohaldata menetluspoolte suhtes.

Teiseks jääks määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikes 2 teises taandes ette nähtud kohtumenetlust kaitsev erand ja ka määrus ise toimeta, kui komisjoni valduses olevad seisukohad ei kuuluks määruse kohaldamisalasse.

65 Rootsi Kuningriik lisab, et esiteks ei mõjuta see, et Euroopa Kohtus on liikmesriigi seisukohad hõlmatud ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõiguga, asjaolu, et kui need seisukohad on juba komisjonile edastatud, siis tuleb kohaldada määrust nr 1049/2001, kuivõrd ka kohtupraktika põhjal on liikmesriigi seisukohad selle määrusega hõlmatud. Rootsi Kuningriigi sõnul ei mineta teiseks, vastupidi komisjoni väitele, ELTL artikli 15 lõike 3 neljas lõik oma toimet sellega, et liikmesriigi seisukohad hõlmatakse määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse, kuna olukorrast sõltuvalt saab kohtumenetluse kaitse tagada dokumentide väljastamisest keeldumisega määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 alusel.

66 Komisjon vastab sisuliselt, et erinevalt tema enda seisukohtadest tuleb liikmesriigi seisukohti käsitada Euroopa Kohtu dokumentidena, mis on seotud viimase tegevusega õigusemõistmisel, nii et vastavalt ELTL artikli 15 lõike 3 neljandale lõigule ei ole need seisukohad hõlmatud üldise dokumentidega tutvumise õigusega ja neid reguleerivad konkreetselt kohtudokumentidega tutvumise eeskirjad. Igasugune selline tõlgendus, mis möönab õigust tutvuda liikmesriigi seisukohtadega, muudaks ainetuks nii ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõigu kui ka konkreetselt kohtudokumentidega tutvumise õigust reguleerivad eeskirjad.

67 Esiteks on oluline meelde tuletada, et vastavalt kohtupraktikale nähtub nii aluslepingute asjassepuutuvate sätete sõnastusest kui ka määruse nr 1049/2001 ülesehitusest ja liidu selle valdkonna õigusaktide eesmärkidest, et õigusemõistmine kui selline on nende õigusaktidega kehtestatud dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalast välja jäetud (eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punkt 79).

68 Mis esiteks puutub aluslepingute asjakohastesse sätetesse, siis ELTL artikli 15 – millega küll läbipaistvuse põhimõtte kohaldamisala laiendades on asendatud määruse nr 1049/2001 vastuvõtmise aluseks olnud EÜ artikkel 255 – lõike 3 neljanda lõigu sõnastusest nähtub selgelt, et Euroopa Kohtu suhtes kohaldatakse läbipaistvuse tagamise kohustust ainult tema haldusülesannete täitmise raames (vt selle kohta eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punktid 80 ja 81). Sellest tuleneb, et ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõigu alusel Euroopa Kohtu väljajätmine nende institutsioonide hulgast, kellel mainitud kohustus lasub, on põhjendatud just õigusemõistmise olemusega, mis on Euroopa Kohtu ülesanne vastavalt ELL artikli 19 lõike 1 esimesele lõigule (vt analoogia alusel kohta eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punkt 82).

69 Seda tõlgendust kinnitab lisaks ka määruse nr 1049/2001 ülesehitus, mille õiguslik alus on EÜ artikkel 255 ise. Nimetatud määruse artikli 1 punktis a, mis täpsustab määruse kohaldamisala, on Euroopa Kohus tema nimetamata jätmisega välja jäetud nende institutsioonide hulgast, mille suhtes kohaldatakse selle määrusega kehtestatud läbipaistvuse tagamise kohustust, samas kui üks määruse artiklis 4 institutsioonide dokumentidega tutvumise õigust käsitlevatest eranditest puudutab konkreetselt kohtumenetluse kaitset (eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punkt 83).

70 Teiseks tuleb meelde tuletada, et komisjoni seisukohtade osas on Euroopa Kohus otsustanud, et kohtumenetluse käigus liidu kohtule esitatud seisukohad on väga erilised, sest juba olemusest tulenevalt kasutatakse neid pigem selles kohtus õigusemõistmise käigus kui komisjoni haldustegevuses, kusjuures viimati nimetatud tegevuse puhul ei ole nõutav samasuguse ulatusega õigus tutvuda dokumentidega nagu liidu institutsiooni seadusandliku tegevusega seoses (eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punkt 77).

71 Nimelt on selle kohtupraktika kohaselt seisukohad tegelikult koostatud eranditult asjaomase kohtumenetluse tarbeks ja on selle oluline osa. Menetluse algatamise aluseks oleva dokumendiga piiritleb hageja kohtuvaidluse ja just menetluse kirjalikus staadiumis – suuline ei ole kohustuslik – esitavad pooled liidu kohtule tõendusmaterjali, mille pinnalt viimane peab langetama kohtuotsuse (eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punkt 78).

72 Kolmandaks tuleb tõdeda, et komisjoni poolt algatatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse raames Euroopa Kohtule esitatud liikmesriigi seisukohad on sarnaselt komisjoni seisukohtadega erilised, kuivõrd ka neid kasutatakse nende olemusest tulenevalt Euroopa Kohtus õigusemõistmise käigus.

73 Kuna vastavalt kohtupraktikale on kostjaks oleval liikmesriigil õigus oma seisukohtades enda kaitseks tugineda kõikidele talle teada olevatele argumentidele (kohtuotsused, 16.91999, komisjon *vs.* Hispaania, C-414/97, EKL, EU:C:1999:417, punkt 19, ja 15.2.2007, komisjon *vs.* Madalmaad, C-34/04, EKL, EU:C:2007:95, punkt 49), siis tuleb tõdeda, et vastates komisjoni väidetele, mis piiritlevad hagi eseme, esitab kostjaks olev liikmesriik oma seisukohtades tõendusmaterjali, mille pinnalt Euroopa Kohus peab langetama kohtuotsuse.

74 Neljandaks nähtub selgelt kohtupraktikast, mis käsitleb õigusemõistmist kaitsvat erandit määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 teise taande tähenduses, et komisjoni seisukohad kuuluvad selle määruse kohaldamisalasse, sest vastavalt eespool punktis 70 meenutatule kasutatakse ka neid liidu kohtus õigusemõistmise käigus ja viimasena nimetatud tegevus ei ole ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõigu alusel hõlmatud dokumentidega tutvumise õigusega.

75 Kõigepealt nimelt selgub sellest kohtupraktikast, et mõistet „kohtumenetlus” tuleb tõlgendada nii, et üldise huvi kaitse takistab ainuüksi teatud kindla kohtumenetluse eesmärgil koostatud dokumentide sisu avaldamist (vt kohtuotsus, 6.7.2006, Franchet ja Byk *vs.* komisjon, T-391/03 ja T-70/04, EKL, EU:T:2006:190, punktid 88 ja 89 ning seal viidatud kohtupraktika; kohtuotsus, 3.10.2012, Jurašinović *vs.* nõukogu, T-63/10, EKL, EU:T:2012:516, punkt 66). Viimati nimetatud mõiste hõlmab lisaks esitatud seisukohtadele või muudele dokumentidele ning poolelioleva kohtuasja menetlemisega seotud sisedokumentidele ka kohtuasja käsitlevat sõnumivahetust asjaomase peadirektoraadi ja õigustalituse või advokaadibüroo vahel (eespool viidatud kohtuotsused, Franchet ja Byk *vs.* komisjon, EU:T:2006:190, punkt 90, ja Jurašinović *vs.* nõukogu, EU:T:2012:516, punkt 67).

76 Mõiste „kohtumenetlus” sellise definitsiooni põhjal on Üldkohus otsustanud, et komisjoni poolt liidu kohtule esitatud seisukohad kuuluvad seega määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 teises taandes ette nähtud kohtumenetlust kaitsva erandi kohaldamisalasse, kuna need puudutavad kaitstavat huvi (eespool punktis 41 viidatud kohtuotsus API *vs.* komisjon, EU:T:2007:258, punkt 60).

77 Viimase asjaoluna on Euroopa Kohus tunnustanud üldist eeldust, mille kohaselt kohtumenetluses esitatud institutsiooni seisukohtade avalikustamine kahjustab kohtumenetluse kaitset määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 teise taande tähenduses, kuni menetlus on pooleli (eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punkt 94).

78 Neis kohtuotsustes institutsiooni seisukohtade hõlmamine kohtumenetlust kaitsva erandiga eeldab – nagu põhjendatult väidavad hageja ja Rootsi Kuningriik –, et need seisukohad kuuluvad vaatamata oma erilisele laadile, mida on käsitletud eespool punktides 70 ja 71, määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse, ilma et seda järeldust mõjutaks Euroopa Kohtu õigusemõistmisega seonduva tegevuse ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõigu alusel välistamine dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalast, millega nõustub pealegi ka komisjon.

79 Eeltoodu põhjal ei ole liidu kohtutele esitatud dokumendid vaatamata sellele, et need moodustavad osa neis kohtutes toimuvast õigusemõistmisest, ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõigu alusel välistatud dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalast.

80 Analoogia alusel tuleb sedastada, et seisukohad, mille liikmesriik on sarnaselt vaidlusaluste seisukohtadega esitanud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses – aga samuti komisjoni seisukohad –, ei kuulu ELTL artikli 15 lõike 3 neljandas lõigus seoses Euroopa Kohtu õigusemõistmist puudutava tegevusega kehtestatud dokumentidega tutvumise õiguse erandi kohaldamisalasse.

81 Lisaks sellele, et nii komisjoni kui ka liikmesriigi poolt kohtumenetluse tarbeks koostatud seisukohad on sarnaselt erilist laadi, nagu on märgitud eespool punktides 72 ja 73, tuleb märkida, et ei ELTL artikli 15 lõike 3 neljas lõik, nende seisukohtade erinevad esitajad ega seisukohtade olemus ei võimalda dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalasse kuulumise seisukohalt teha vahet komisjoni esitatud seisukohtadel ja liikmesriigi esitatud seisukohtadel. Lisaks tuleb teha järeldus, et vastupidi komisjoni poolt kohtuistungil esitatud märkusele ei saa ELTL artikli 15 lõike 3 neljandat lõiku tõlgendada nii, et see näeb kohtumenetluse jaoks koostatud seisukohtadega tutvumise osas ette mis tahes reegli nende esitaja osas, mis kohustaks tegema vahet institutsiooni poolt kohtumenetluse tarbeks koostatud seisukohtadel ja liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtulikul etapil liikmesriigi esitatud seisukohtadel.

82 Seevastu tuleb teha vahet ühelt poolt Euroopa Kohtu õigusemõistmisega seonduva tegevuse ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõigu alusel dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalast välistamisel ja teiselt poolt selle menetluse jaoks koostatud seisukohtadel, mis vaatamata kohtumenetluse osaks olemisele ei ole siiski hõlmatud selles sättes kehtestatud erandiga ning kuuluvad dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalasse.

83 Seega ei ole vaidlusaluste seisukohtade kuulumine määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse vastuolus ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõiguga, tingimusel et nimetatud määruse kohaldamise tingimused on täidetud, ja vaatamata sellele, et olukorrast sõltuvalt võidakse kohaldada mõnd selle määruse artiklis 4 ette nähtud erandit, ning vaatamata asjaomase liikmesriigi artikli 4 lõikes 5 ette nähtud võimalusele taotleda, et institutsioon ei avalikustaks selle liikmesriigi seisukohti.

84 Komisjoni argumendid seda järeldust ei kummuta.

85 Esiteks leiab komisjon, et tuleb teha vahet tema enda seisukohtadel ja liikmesriigi seisukohtadel. Liikmesriigi seisukohti, mis on adresseeritud Euroopa Kohtule, tuleb käsitada õigusemõistmisega seonduvate Euroopa Kohtu dokumentidena, nii et vastavalt ELTL artikli 15 lõike 3 neljandale lõigule dokumentidega tutvumise õigus neid ei hõlma ja neid reguleerivad menetlusdokumentidega tutvumist käsitlevad erinormid. Selline vahetegemine tuleneb komisjoni sõnul lisaks ka kohtupraktikast. Ta leiab kõigepealt, et Euroopa Kohus kavatses siis, kui ta eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuses Rootsi jt *vs*. API ja komisjon (EU:C:2010:541) piirdus otsuse tegemisega komisjoni seisukohtade suhtes, liikmesriigi seisukohti mainimata välistada viimati nimetatud seisukohad määruse nr 1049/2001 kohaldamisalast. Järgmiseks on viidatud kohtuotsuse punktis 87 esitatud kaalutlustel protsessuaalse võrdsuse kohta mõtet vaid siis, kui komisjoni seisukohti ja liikmesriigi seisukohti käsitletakse eraldi. Lõpetuseks ei tähenda kohtupraktika, mille kohaselt võib pool avaldada oma seisukohad, et institutsioon on kohustatud väljastama liikmesriigi seisukohad, ja see oleks ülearune, kui komisjon oleks kohustatud avalikustama ka liikmesriigi seisukohad.

86 Seoses sellega tuleb esmalt märkida, et vastupidi komisjoni argumentatsioonile ei ole – mis puutub ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõigu mõjusse dokumentidega tutvumise õigusele – vaja teha vahet selle institutsiooni seisukohtadel ja liikmesriigi seisukohtadel, nagu nähtub sisuliselt eespool punktist 81. Eespool punktides 70 ja 71 viidatud kohtupraktika alusel ei tule komisjoni seisukohti, niivõrd kui need seonduvad õigusemõistmisega asja menetlevas kohtus, käsitada selle kohtu dokumentidena ja seega omistada viimati nimetatud kohtule. Nagu ka pealegi möönab komisjon, kuuluvad komisjoni enda seisukohad määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse.

87 Igal juhul ei saa jätta lisamata, et nagu komisjon kohtuistungil Üldkohtu küsimusele vastuseks selgitas, lähtub komisjoni põhjenduskäik eeldusest, mille kohaselt nii tema enda seisukohad kui ka liikmesriigi seisukohad muutuvad Euroopa Kohtule edastamise tagajärjel selle kohtu dokumentideks, kusjuures tuleb täpsustada, et komisjoni arvates jäävad tema enda seisukohad samal ajal ka institutsiooni dokumentideks ja on seega samal ajal kahe funktsiooniga. Tuleb tõdeda, et komisjon möönab seega ise, et tema enda seisukohtade Euroopa Kohtu dokumentideks lugemine – juhul, kui see oleks õige – ei takista kuidagi nende samade seisukohtade kuulumist dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalasse.

88 Neil asjaoludel põhineb komisjoni poolt enda seisukohtadel ja liikmesriigi seisukohtadel vahetegemine tegelikult rohkem nende seisukohtade vastavatel eri esitajatel kui sellel, et väidetavalt on tegemist Euroopa Kohtu dokumentidega. Viimases küsimuses piisab, kui meenutada, et eespool punkti 81 kohaselt ei ole sisuliselt tegemist sellise erinevusega, millega saaks põhjendada komisjoni koostatud seisukohtade ja liikmesriigi esitatud seisukohtade erinevat kohtlemist.

89 Teiseks ei tulene vastupidi komisjoni väitele tema poolt selles küsimuses viidatud kohtupraktikast mingit vahetegemist tema enda ja liikmesriigi seisukohtade vahel.

90 Kõigepealt, nagu pealegi märgib ka komisjon ise, ei pidanud Euroopa Kohus kohtuasjas, mis päädis eespool punktis 15 viidatud kohtuotsusega Rootsi jt *vs.* API ja komisjon (EU:C:2010:541), otsustama komisjoni käsutuses olevate liikmesriigi seisukohtadega tutvumise õiguse üle. Kuna Euroopa Kohtu lahend on piiratud kohtuvaidluse esemega, ei saa selle kohtuotsuse põhjal teha järeldust, et dokumentidega tutvumise õigusega on hõlmatud üksnes liidu institutsiooni koostatud seisukohad ning et liikmesriigi seisukohad on välistatud.

91 Järgmiseks tuleb samal põhjusel tagasi lükata protsessuaalse võrdsuse kaalutlustel põhinev komisjoni argument, sest kui Euroopa Kohus eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse Rootsi jt *vs.* API ja komisjon (EU:C:2010:541) punktis 87 kinnitas, et „avalikustamise kohustust kohaldatakse ainuüksi institutsiooni suhtes, kelle dokumentidele juurdepääsu taotletakse, mitte kõigi menetluspoolte suhtes”, siis ei teinud ta otsust olukorra kohta, kus komisjonile oleks olnud esitatud liikmesriigi seisukohtadega tutvumise taotlus. Eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse Rootsi jt *vs.* API ja komisjon (EU:C:2010:541) punkti 87 aluseks olevatest põhjendustest ja eelkõige selle punkti koostoimest sama kohtuotsuse punktiga 91 tuleneb, et Euroopa Kohus üksnes osutas asjaolule, et kuna erinevalt teistest kohtumenetluse pooltest lasub asjaomasel institutsioonil ainsana määruse nr 1049/2001 alusel läbipaistvuse tagamise kohustus, siis võib institutsiooni kohustus võimaldada tutvuda poolelioleva kohtumenetlusega seotud institutsiooni enda dokumentidega mõjutada protsessuaalset võrdsust.

92 Peale selle esitati see eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse Rootsi jt *vs.* API ja komisjon (EU:C:2010:541) punktis 87 olev kaalutlus esiteks käesolevast juhtumist erinevas kontekstis. Kaalutluse kontekst oli nimelt määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 teises taandes ette nähtud kohtumenetlust kaitsva erandi ulatuse käsitlus seoses taotlusega tutvuda komisjoni poolt pooleliolevas kohtumenetluses esitatud seisukohtadega. Selles kontekstis tõdes Euroopa Kohus kohtuotsuse punktis 86, et kui komisjoni seisukohtade sisu on avaliku arutelu objekt, võib nende kohta esitatud kriitika tegelikust õiguslikust tähendusest kaugemale minnes mõjutada seisukohta, mida institutsioon liidu kohtutes kaitseb, ning sedastas seejärel oma otsuse punktis 87, et kui dokumentidega tutvumise taotluse korral kohaldatakse oma seisukohtade avaldamise kohustust ainuüksi institutsiooni suhtes, võib selline olukord moonutada pooltevahelist tasakaalu. Seevastu käesoleval juhul on tegemist lõppenud kohtumenetluse dokumentidega tutvumise taotlusega, nii et protsessuaalse võrdsuse kaalutlused, mida on käsitletud eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse Rootsi jt *vs.* API ja komisjon (EU:C:2010:541) punktides 86 ja 87, ei ole käesoleval juhul asjakohased. Teiseks, kuivõrd viidatud kohtuotsuse punktiga 87 seonduvate argumendiga soovib komisjon väita, et kõik kohtumenetluse pooled on vabad ise oma seisukohti käsutama, siis seda argumenti käsitletakse järgnevalt punktides 93–97.

93 Lõpetuseks tuleb seoses argumendiga, et liikmesriigil on õigus vabalt käsutada enda poolt kohtumenetluse tarbeks koostatud seisukohti, meelde tuletada, et kohtupraktika kohaselt ei ole tõepoolest ühtegi eeskirja või sätet, mis keelaks menetluspooltel avalikustada oma seisukohti kolmandatele isikutele, ning kui välja arvata erandjuhud, kui dokumendi avalikustamine võiks kahjustada õigusemõistmise nõuetekohast toimimist, on pooltel põhimõtteliselt õigus vabalt oma seisukohti avalikustada (kohtumäärus, 3.4.2000, Saksamaa *vs.* Euroopa Parlament ja nõukogu, C-376/98, EKL, EU:C:2000:181, punkt 10, ja eespool punktis 41 viidatud kohtuotsus API *vs.* komisjon, EU:T:2007:258, punkt 88).

94 Siiski ei ole eespool punktis 93 osundatud kohtupraktika takistuseks vaidlusaluste seisukohtade dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalasse ning seega määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse kuulumisele.

95 Nimelt tuleb esiteks tõdeda, et eespool punktis 93 osundatud kohtupraktika raames ei käsitlenud Euroopa Kohus ega Üldkohus dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisala. Ka ei võtnud need kohtud seisukohta küsimuses, kas, ja jaatava vastuse korral, millises ulatuses on poolel õigus keelata teisel menetluspoolel enda seisukohtade avalikustamine.

96 Lisaks sellele olgu märgitud, et igal juhul käsitleb käesolev juhtum taotlust tutvuda seisukohtadega kohtuasjas, mis kõnealuse taotluse esitamise ajal oli juba lõpetatud. Seevastu eespool punktis 93 osundatud kaalutlused esitati seoses käimasoleva kohtumenetluse dokumentide avalikustamisega. Ei ole vaja otsustada, millise ulatusega on kummagi poole õigus vabalt oma seisukohti käsutada, kuivõrd see võimaldab asjaomasel poolel keelata enda seisukohtade sisu mis tahes kujul avaldamise, kuid tuleb tõdeda, et igal juhul on see õigus pärast kohtumenetluse lõppu piiratud. Pärast kohtumenetluse lõppu on nimelt asjaomastes seisukohtades sisalduvad argumendid avalik teave vähemalt kokkuvõtte kujul, juhul kui nende sisu arutati avalikul kohtuistungil ja need on vastavalt juhtumile esitatud selles kohtuastmes tehtud lõplikus kohtuotsuses (vt selle kohta eespool punktis 41 viidatud kohtuotsus API *vs.* komisjon, EU:T:2007:258, punkt 106). Lisaks kõigele võib liikmesriigi seisukohtade sisu kajastuda liidu institutsiooni poolt samas menetluses koostatud seisukohtades, olgu siis kokkuvõtte kujul või institutsiooni poolt vastusena esitatud argumentides. Seega võimaldab institutsiooni poolt enda seisukohtade võimalik avalikustamine vastavalt olukorrale teataval määral tutvuda asjaomase liikmesriigi seisukohtade sisuga.

97 Teiseks tuleb käesoleval juhul seoses liikmesriigi koostatud seisukohtadega meelde tuletada, et määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 5 alusel võib liikmesriik taotleda, et institutsioon ei avaldaks kõnealusest liikmesriigist pärit dokumenti ilma tema eelneva nõusolekuta. Kohtupraktika kohaselt annab säte seega liikmesriigile võimaluse osaleda otsuse tegemisel, mille võtab vastu institutsioon, ja kehtestab selleks otsustusprotsessi, mille eesmärk on teha kindlaks, kas kõnealuse dokumendiga tutvumise võimalus tuleb jätta andmata mõnel artikli 4 lõigetes 1–3 loetletud erandlikul alusel (eespool punktis 40 viidatud kohtuotsus Saksamaa *vs.* komisjon, EU:T:2012:75, punkt 31; vt selle kohta ka eespool punktis 39 viidatud kohtuotsus Rootsi *vs.* komisjon, EU:C:2007:802, punktid 76, 81, 83 ja 93). Vastab tõele, et see säte ei anna asjaomasele liikmesriigile üldist ja tingimusteta vetoõigust meelevaldselt vastustada institutsiooni valduses olevate temalt pärinevate dokumentide avalikustamist (eespool punktis 39 viidatud kohtuotsus Rootsi *vs.* komisjon, EU:C:2007:802, punkt 75), kuid see säte võimaldab siiski liikmesriigil osaleda kõne all oleva dokumendiga tutvumise võimaluse andmise üle otsustamisel muu hulgas siis, kui tegemist on kohtumenetluse jaoks koostatud seisukohtadega.

98 Teiseks väidab komisjon, et nii ELTL artikli 15 lõike 3 neljas lõik kui ka konkreetselt kohtudokumentidega tutvumise õigust reguleerivad eeskirjad muutuksid sisutuks ja neist hoitaks kõrvale, kui nõustutaks, et kohtumenetluse jaoks koostatud liikmesriigi seisukohtadega on õigus tutvuda. Nõnda oleks võimalik süstemaatiliselt taotleda komisjonilt kõigi talle mis tahes kohtumenetluse käigus edastatud dokumentide ärakirjade väljastamist, samas kui kohus selliseid

dokumente väljastada ei saa. Lisaks sellele, et hoitaks kõrvale erinormidest, sõltuks teiste poole seisukohtadega tutvumise õiguse olemasolu kõigil juhtudel sellest, kas komisjon osaleb kohtumenetluses või mitte, see aga oleks vastuolus nende sätete aluseks oleva süsteemiga.

99 Kõigepealt tuleb tagasi lükata komisjoni argument, mis põhineb kohtumenetlusega seonduvate dokumentidega tutvumise õigust käsitlevatest erinormidest kõrvalehoidmisel.

100 Sellega seoses olgu esiteks meelde tuletatud, et kohtupraktikast tuleneb tõepoolest, et pooleliolevas kohtumenetluses komisjoni seisukohtade avalikustamine eiraks seda liiki dokumentide eripära ja allutaks kohtumenetluse sisulise osa läbipaistvuse põhimõttele, mille tagajärjel kaotaks Euroopa Kohtu väljajätmine institutsioonide hulgast, kellele kohaldatakse läbipaistvuse põhimõtet kooskõlas ELTL artikli 15 lõike 3 neljanda lõiguga, suures osas oma kasuliku mõju (vt selle kohta eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punkt 95). Samuti ei näe kohtupraktika kohaselt Euroopa Kohtu põhikiri ega liidu kohtute kodukorrad ette kolmandate isikute õigust tutvuda seisukohtadega, mis on kohtumenetluse käigus kohtule esitatud (eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punkt 99).

101 Siiski tuleneb sellest samast kohtupraktikast, et eespool punktis 100 välja toodud kaalutlused ei ole seda laadi, et välistaksid määruse nr 1049/2001 kohaldamise kohtumenetluses esitatud seisukohtadega tutvumise taotluse suhtes.

102 Nimelt arvestati eespool punktis 100 esitatud kaalutlustega määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 teises taandes ette nähtud kohtumenetlust kaitsva erandi tõlgendamisel (vt selle kohta eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punktid 94, 95, 99, 100 ja 102), millest loomulikult tuleneb, et need ei takista kuidagi selle määruse kohaldamist. Kuid vastupidi komisjoni väidetele tuleb tõdeda, et eespool punktides 72, 73 ja 81 esitatut arvestades kehtivad need samad kaalutlused ka liikmesriigi seisukohtadega tutvumise taotluse kontekstis.

103 Teiseks tuleb meelde tuletada, et kuigi määruse nr 1049/2001 eesmärk on anda avalikkusele võimalikult laiaulatuslik õigus tutvuda institutsioonide dokumentidega, on see õigus selle määruse artiklis 4 sätestatud erandeid arvestades siiski avalikest või erahuvidest lähtudes teatud määral piiratud (kohtuotsused, 28.6.2012, komisjon *vs.* Éditions Odile Jacob, C-404/10 P, EKL, EU:C:2012:393, punkt 111, ja komisjon *vs.* Agrofert Holding, C-477/10 P, EKL, EU:C:2012:394, punkt 53). Lisaks sellele tuleneb nii ELTL artikli 15 lõike 3 neljandast lõigust kui ka määrusest nr 1049/2001, et õigusemõistmise suhtes läbipaistvuse põhimõtte kohaldamise piirid teenivad sama eesmärki, nimelt peavad tagama, et õigust tutvuda institutsioonide dokumentidega teostataks kohtumenetluse kaitset kahjustamata (vt selle kohta eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punkt 84).

104 Seega saab vastupidi sellele, mida väidab komisjon, kohtumenetluse kaitse vajaduse korral tagada määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 teises taandes sätestatud erandi kohaldamisega, kusjuures tuleb täpsustada, et kohtupraktika kohaselt võib kohtumenetlust kaitsva erandi tõlgendamisel arvesse võtta seda, et liidu kohtuid puudutavates erinormides ei ole käsitletud kolmandate isikute õigust tutvuda neile kohtutele kohtumenetluse käigus esitatud seisukohtadega (vt selle kohta eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, EU:C:2010:541, punkt 100).

105 Seega ei kahjusta vaidlusaluste seisukohtade määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse hõlmamine kohtumenetlusega seonduvate dokumentidega tutvumise õigust käsitlevate erinormide eemärki.

106 Seda järeldust kinnitab muu hulgas ka tõik, et Euroopa Kohus on üldsuse nõukogu ja komisjoni dokumentidega tutvumise õigust käsitlevat asjaajamiskorda (EÜT 1993, L 340, lk 41) kohaldades juba varem otsustanud, et igaühe õigusest õiglasele asja arutamisele sõltumatus kohtus ei saa tuletada, et ainult vaidlust lahendav kohus on volitatud otsustama asjaomase kohtumenetluse dokumentidega tutvumise õiguse üle, seda enam, et kohtuniku sõltumatust ohustavate asjaoludega on piisavalt

arvestatud selles asjaajamiskorras ja liidu tasandi kohtulikus kaitses seoses komisjoni nende aktidega, mis käsitlevad tema käsutuses olevate dokumentidega tutvumise võimaluse andmist (kohtuotsus, 11.1.2000, Madalmaad ja van der Wal *vs.* komisjon, C-174/98 P ja C-189/98 P, EKL, EU:C:2000:1, punktid 17 ja 19). Järelikult ei saa vastavate erisätete puudumisel nõustuda, et määruse nr 1049/2001 kohaldamisala oleks võimalik piirata põhjendusega, et Euroopa Kohtu põhikiri ja liidu kohtute kodukorrad ei reguleeri kolmandate isikute õigust tutvuda dokumentidega (eespool punktis 41 viidatud kohtuotsus API *vs.* komisjon, EU:T:2007:258, punkt 89; vt selle kohta analoogia alusel ka kohtuotsus 7.12.1999, Interporc *vs.* komisjon, T-92/98, EKL, EU:T:1999:308, punktid 37, 44 ja 46).

107 Seoses komisjoni väitega, et sellise hõlmamise tagajärg oleks õigus tutvuda liidu kohtute poolt komisjonile edastatud kõigi dokumentidega – lisaks poolte seisukohtadele ka kohtuistungi protokolliga –, tuleb järgmiseks tõdeda, et eespool punktis 83 esitatud järeldus, mille kohaselt kohtumenetluse käigus institutsioonile edastatud liikmesriigi seisukohad ei ole määratlusest tulenevalt välistatud määruse nr 1049/2001 kohaldamisalast, ei mõjuta kuidagi hoopis erinevat küsimust, kas kohtu enda koostatud dokumendid, mis edastatakse institutsioonile kohtumenetluse käigus, kuuluvad samuti selle määruse kohaldamisalasse. Kuna käesoleva kohtuvaidluse ese piirdub hageja ainsat väidet arvestades hinnangu andmisega sellele, kas komisjoni keeldumine väljastamast talle vaidlusaluseid seisukohti oli õiguspärane, siis ei pea Üldkohus käesoleval juhul otsustama, kas määrust nr 1049/2001 kohaldatakse ka muude kohtumenetluse raames institutsioonile edastatud dokumentide suhtes, nagu eelkõige kohtuistungi protokoll. Nimelt ei ole liidu kohtul õigust teha kohtuotsust *ultra petita* (kohtuotsused, 14.12.1962, Meroni *vs.* ülemamet, 46/59 ja 47/59, EKL, EU:C:1962:44, lk 801, ja 28.6.1972, Jamet *vs.* komisjon, 37/71, EKL, EU:C:1972:57, punkt 12).

108 Seoses komisjoni argumendiga, et teiste kohtumenetluse poolte seisukohtade hõlmamine määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse toob kaasa kõigi menetluspoolte kõigi dokumentidega tutvumise õiguse ja seab selle tutvumisõiguse enda olemasolu sõltuvusse tema osalemisest asjaomases kohtumenetluses, olgu meelde tuletatud, et vastavalt eespool punktis 106 osundatud kohtupraktikale ei saa vastavate erisätete puudumisel nõustuda, et määruse nr 1049/2001 kohaldamisala oleks võimalik piirata põhjendusega, et Euroopa Kohtu põhikiri ja liidu kohtute kodukorrad ei reguleeri kolmandate isikute õigust tutvuda dokumentidega. Neil asjaoludel ning eespool punktis 107 esitatud kaalutluste põhjal, arvestamata käesolevas asjas esitatust täiesti erinevat küsimust, kas dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalasse kuuluvad kohtumenetluse raames kõigi poolte kõik seisukohad, tuleb asuda seisukohale, et määruse nr 1049/2001 kohaldamisala ei saa piirata asjaolu, et institutsioonile esitatud taotluse alusel antav võimalus tutvuda asjaomaste seisukohtadega või selle andmata jätmine sõltub selle institutsiooni osalemisest asjaomases menetluses. Selline sõltuvussuhe tuleneb ainuüksi sellest, et puuduvad erinormid, mis reguleeriksid liidu kohtutes kolmandate isikute õigust tutvuda seisukohtadega, mis on koostatud kohtumenetluse jaoks.

109 Mis lõpetuseks puutub komisjoni arvamusse, et liikmesriigi seisukohtadega tutvumise taotlus tuleks esitada Euroopa Kohtule või liikmesriigile, kes seisukohad koostas, siis tuleb võimaliku vaidlusaluste seisukohtadega tutvumise taotluse Euroopa Kohtule adresseerimise osas esiteks meelde tuletada, et vastavalt eespool punktis 106 osundatud kohtupraktikale ei saa igaühe õigusest õiglasele asja arutamisele sõltumatus kohtus tuletada, et ainult vaidlust lahendav kohus on volitatud otsustama asjaomase kohtumenetluse dokumentidega tutvumise õiguse üle. Vastavalt määruse nr 1049/2001 sätetele võib – juhul, kui selle määruse kohaldamise tingimused on täidetud – dokumentidega tutvumise taotluse esitada komisjonile nende dokumentide osas, mis on komisjoni käsutuses.

110 Mis teiseks puutub võimalikku kohustusse esitada taotlus liikmesriigile, kes on vaidlusaluste seisukohtade koostaja, siis tuleb tõdeda, et määruse nr 1049/2001 kehtestamisega tühistas liidu seadusandja nõude esitada taotlus koostajale, mille kohaselt tuli juhul, kui institutsiooni käsutuses oleva dokumendi koostaja oli kolmas isik, saata dokumendiga tutvumise taotlus otse selle koostajale (eespool punktis 39 viidatud kohtuotsus Rootsi *vs.* komisjon, EU:C:2007:802, punkt 56, ja eespool punktis 40 viidatud kohtuotsus Saksamaa *vs.* komisjon, EU:T:2012:75, punkt 28), millist asjaolu pealegi ei eita ka komisjon.

111 Vastupidi komisjoni poolt kohtuistungil esitatud märkusele ei saa mainitud kohustus esitada dokumentidega tutvumise taotlus vaidlusalused seisukohad koostanud liikmesriigile tuleneda ka ELTL artikli 15 lõike 3 neljandast lõigust, mida eespool punktis 81 esitatud kaalutlusi arvestades ei tohi tõlgendada nii, et sellega taaskehtestatakse kohtumenetluse jaoks koostatud seisukohtadega tutvumiseks nende koostajale taotluse esitamise nõue. Peale selle, et mainitud sättes puudub mis tahes vastavasisuline selgesõnaline norm, tuleneb nimelt juba mainitud eespool punktis 81 esitatud kaalutlustest, et ei see säte ega nende seisukohtade olemus ei võimalda dokumentidega tutvumise õiguse kohaldamisalasse kuulumise seisukohalt teha vahet komisjoni koostatud seisukohtadel ja liikmesriigi koostatud seisukohtadel.

112 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb nentida, et vastupidi komisjoni väidetele ja ilma, et oleks vaja käsitleda hageja muid asjassepuutuvaid argumente, ei ole vaidlusalused seisukohad Euroopa Kohtu dokumendid, mis sellest staatusest tulenevalt ei kuulu ELTL artikli 15 lõike 3 neljandat lõiku arvestades dokumentidega tutvumise õiguse ning seega määruse nr 1049/2001 kohaldamisalasse.

113 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades ning eelkõige eespool punktides 48 ja 83 esitatud järelduste põhjal tuleb tuvastada, et komisjon rikkus määruse nr 1049/2001 artikli 2 lõiget 3, asudes 3. aprilli 2012. aasta otsuses seisukohale, et vaidlusalused seisukohad ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse.

114 Seega tuleb ainsa väitega nõustuda ja rahuldada nõue tühistada 3. aprilli 2012. aasta otsus niivõrd, kui sellega keelduti vaidlusaluste seisukohtade väljastamisest.

Kohtukulud

115 Esiteks, mis puutub hageja ja komisjoni kohtukuludesse, siis vastavalt kodukorra artikli 87 lõikele 2 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Siiski võib Üldkohus kodukorra artikli 87 lõike 3 alusel otsustada kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud erilistel põhjustel tema enda kanda. Lisaks sätestab Üldkohtu kodukorra artikli 87 lõige 6, et kui kohtuasjas otsust ei tehta, jaotab Üldkohus kohtukulud omal äranägemisel.

116 Kuigi vastavalt Üldkohtu ülalesitatud tuvastusele on hagi ese ära langenud 16. märtsi 2012. aasta otsuse tühistamise nõude osas, rahuldatakse hagi 3. aprilli 2012. aasta otsuse osalise tühistamise nõude osas.

117 Siiski esitas komisjon kohtuistungil taotluse, et 3. aprilli 2012. aasta otsuse osalise tühistamise korral jäetaks hageja kohtukulud erilistel põhjustel tema enda kanda. Taotlust põhjendas komisjon hageja veebisaidil kostja vastuse, repliigi ja Rootsi Kuningriigi menetlusse astuja seisukohtade avaldamisega ning selle avaldamise üle peetud kirjavahetusega komisjoni ja hageja vahel. Komisjoni sõnul rikkus hageja nende käimasoleva kohtumenetluse dokumentide avaldamisega protsessuaalse võrdsuse ja hea õigusemõistmise põhimõtteid.

118 Sellega seoses olgu meelde tuletatud, et Üldkohtu menetlust reguleerivate eeskirjade kohaselt kaitstakse pooli menetlusdokumentide väärkasutuse eest (kohtuotsus, 17.6.1998, Svenska Journalistförbundet *vs*. nõukogu, T-174/95, EKL, EU:T:1998:127, punkt 135). Nõnda ei tohi Üldkohtu kohtusekretäri ametijuhendi artikli 5 lõike 8 kohaselt kolmandad era- või avalik-õiguslikud isikud tutvuda kohtuasja toimiku või menetlusdokumentidega, kui selleks ei ole andnud otsest luba kas Üldkohtu president või kui asjas on menetlus alles pooleli, siis pärast poolte ärakuulamist asja läbivaatava kohtukoosseisu esimees, kusjuures loa võib anda ainult vastava kirjaliku taotluse alusel, millele on lisatud üksikasjalik selgitus kolmanda isiku õigustatud huvi kohta toimikuga tutvumiseks.

119 See säte peegeldab hea õigusemõistmise üldpõhimõtet, mille kohaselt on pooltel õigus kaitsta oma huve ilma igasuguste väliste, eelkõige üldsuse mõjutusteta (eespool punktis 118 viidatud kohtuotsus Svenska Journalistförbundet *vs*. nõukogu, EU:T:1998:127, punkt 135). Järelikult peab pool, kellele antakse luba tutvuda teise poole menetlusdokumendiga, kasutama seda õigust üksnes enda seisukohtade

kaitsmiseks, mitte aga mingil muul eesmärgil, näiteks menetluse teise poole esitatud argumentide kohta üldsuse kriitika esilekutsumiseks (eespool punktis 118 viidatud kohtuotsus Svenska Journalistförbundet *vs.* nõukogu, EU:T:1998:127, punkt 137).

120 Kohtupraktika kohaselt kujutab selle põhimõttega vastuolus olev toiming endast õiguse kuritarvitamist, millega võib vastavalt kodukorra artikli 87 lõikele 3 erilise põhjusena arvestada kohtukulude jaotuse otsustamisel (vt selle kohta eespool punktis 118 viidatud kohtuotsus Svenska Journalistförbundet *vs.* nõukogu, EU:T:1998:127, punktid 139 ja 140).

121 Käesoleval juhul ei ole vaidlust selles, et hageja avaldas nii käesolevat kohtuasja puudutavad teatavad tekstid, sealhulgas lisaks enda repliigile ka eelkõige komisjoni esitatud kostja vastuse, ning selle avaldamise üle peetud kirjavahetuse poolte vahel, nimelt komisjoni kirja, milles nõuti hagejalt kahe eelnimetatud seisukohti sisaldava dokumendi eemaldamist oma veebisaidilt, ja hageja vastuse sellele kirjale. Lisaks eelnevale väidab komisjon, et hageja avaldas ka Rootsi Kuningriigi menetlusse astuja seisukohad, millisele väitele hageja vastu ei vaidle.

122 Samuti ei ole vaidlust selles, et hageja lisas avaldatud dokumentidele mõningad enda kommentaarid. Nõnda oli avaldatud kostja vastusele ja repliigile lisatud lühike märkus selle kohta, et komisjon keeldub endiselt hagejale vaidlusaluseid seisukohti väljastamast. Oma repliigis käsitles hageja „detailideni" komisjoni sellekohaseid argumente. Eespool punktis 121 viidatud kirjavahetus avaldati hageja märkuse raames, mille pealkiri oli „Komisjon soovib keelata andmete säilitamist puudutavate seisukohtade veebis avaldamise". Selles küllaltki kriitilises toonis sõnastatud märkuses oli eelkõige märgitud, et komisjonipoolne keeldumine hagejale vaidlusaluste dokumentide väljastamisest on „silmnähtavalt vastuolus" Euroopa Kohtu praktikaga ja et komisjon on vastu sellele, et avaldatakse „tema tulutud püüded saladust hoida". Veebikasutajatel oli võimalik mõlemat märkust kommenteerida, mille tulemusel eespool viidatud teise märkuse avaldamine tingis mõningad komisjoni suhtes väga kriitilised kommentaarid.

123 Tuleb tõdeda, et hageja poolt veebis eelkõige komisjoni esitatud kostja vastuse ja selle avaldamise üle peetud pooltevahelise kirjavahetuse avaldamine kujutab endast eespool käesolevas menetluses edastatud menetlusdokumentide väärkasutust punktis 118 osundatud kohtupraktika tähenduses.

124 Nimelt kasutas hageja avaldamisega oma õigust tutvuda komisjoni käesoleva menetluse dokumentidega muul eesmärgil kui üksnes selles menetluses enda seisukohtade kaitsmiseks ja on seega rikkunud komisjoni õigust kaitsta oma huve ilma igasuguste väliste mõjutusteta. Viimane neist kaalutlustest peab paika veel enam selle tõttu, et nagu nähtub eespool punktist 122, kaasnes avaldamisega veebikasutajate võimalus avaldada kommentaare ja esitati mõningaid komisjoni suhtes väga kriitilisi kommentaare.

125 Pealegi jättis hageja pärast komisjoni kirjas esitatud nõuet kõrvaldada veebisaidilt need seisukohad asjaomased dokumendid endiselt oma veebisaidile.

126 Seega tuleb eespool punktis 120 osundatud kohtupraktikat arvestades teha järeldus, et komisjoni menetlusdokumentide avaldamine veebis vastuolus eespool punktides 118 ja 119 meelde tuletatud põhimõtetega kujutab endast õiguse kuritarvitamist, millega võib kohtukulude jaotamisel arvestada kui eriliste põhjustega vastavalt kodukorra artikli 87 lõikele 3.

127 Eeltoodu põhjal käesoleva juhtumi asjaolusid arvestades on õiglane otsustada, et komisjonilt, kes kannab ühtlasi enda kohtukulud, mõistetakse välja pool hageja kohtukuludest.

128 Teiseks tuleneb kodukorra artikli 87 lõike 4 esimesest lõigust, et menetlusse astuvad liikmesriigid kannavad ise oma kohtukulud. Seega kannavad Soome Vabariik ja Rootsi Kuningriik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (teine koda)

otsustab:

1. **Tühistada osaliselt Euroopa Komisjoni 3. aprilli 2012. aasta otsus, millega keeldutakse väljastamast Patrick Breyerile täies ulatuses dokumente Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2000. aasta direktiivi 2006/24/EÜ (mis käsitleb üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste või üldkasutatavate sidevõrkude pakkujate tegevusega kaasnevate või nende töödeldud andmete säilitamist ja millega muudetakse direktiivi 2002/58/EÜ) Austria Vabariigi siseriiklikkusse õigusesse ülevõtmise kohta ja dokumente 29. juuli 2010. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Austria (C-189/09) aluseks oleva kohtuasja kohta, niivõrd kui sellega keeldutakse väljastamast kõnealuses kohtuasjas esitatud Austria Vabariigi seisukohti.**

2. **Ära on langenud vajadus otsustada nõude üle tühistada komisjoni 16. märtsi 2012. aasta otsus lükata tagasi Patrick Breyeri taotlus tutvumiseks komisjoni õigusliku arvamusega direktiivi 2006/24 kohta.**

3. **Mõista komisjonilt, kes ühtlasi kannab enda kohtukulud, välja pool Patrick Breyeri kohtukuludest.**

4. **Jätta Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi kohtukulud nende endi kanda.**

Martins Ribeiro Gervasoni Madise

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 27. veebruaril 2015 Luxembourgis.

Allkirjad